

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

Proglašavam Zakon o zaštiti prirode, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici dana 30. ožujka 1994. godine.

Broj : PA4-50/1-94.

Zagreb, 6. travnja 1994.

Predsjednik Republike Hrvatske

dr. Franjo Tuđman, v. r

ZAKON

o zaštiti prirode

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Priroda je, u smislu ovoga Zakona, značajan dio okoliša kojem Republika Hrvatska osigurava osobitu zaštitu na principima najbolje svjetske prakse.

Članak 2.

Zaštita prirode provodi se osobito:

- određivanjem dijelova žive i nežive prirode koji maju osobitu zaštitu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: zaštićeni dijelovi prirode),
- osiguravanjem racionalnog korištenja prirode i njenih dobara bez bitnog oštećivanja i nagrađivanja njenih dijelova i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih sastojaka.
- sprečavanjem štetnih zahvata ljudi i poremećaja u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja zemlje i drugih djelatnosti i osiguravanjem što povoljnijih uvjeta održavanja i slobodnog razvoja prirode,
- donošenjem dugoročnih i kratkoročnih planova,
- provedbom prostornih planova, odnosno mjera zaštite zaštićenih dijelova prirode.

II. ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE

Članak 3.

Dijelovi prirode koji su od interesa za Republiku Hrvatsku (u daljnjem tekstu: Država) i imaju njezinu osobitu

zaštiti u daljnjem tekstu (zaštićeni dijelovi prirode) prema ovom Zakonu jesu:

- nacionalni park,
- park prirode,
- strogi rezervat,
- posebni rezervat,
- park-šuma,
- zaštićeni krajolik,
- spomenik prirode,
- spomenik parkovne arhitekture,
- pojedina biljna i životinjska vrsta.

Zaštićeni dijelovi prirode iz stavka 1. ovoga članka raspoređuju se u razrede:

- međunarodnog značenja,
- državnog značenja,
- lokalnog značenja. Raspored u razrede iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje Ministarstvo graditeljstva i zaštite okoliša (u daljnjem tekstu : Ministarstvo).

Članak 4.

Nacionalni park je prostrano, pretežno neizmijenjeno područje iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti, a obuhvaća jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih eko-sistema. Nacionalni park ima znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu i rekreativnu namjenu. U nacionalnom su parku dopuštene djelatnosti kojima se ne ugrožava izvornost prirode. U nacionalnom parku je zabranjena gospodarska uporaba prirodnih dobara. Turističko-rekreacijske djelatnosti moraju biti u ulozi posjećivanja i razgledavanja koje je dozvoljeno svima pod istim uvjetima.

Članak 5.

Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje s naglašenim estetskim, ekološkim, odgojno-obrazovnim, kulturno-povijesnim i turističko rekreacijskim vrijednostima. U parku prirode su dopuštene djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloge.

Članak 6.

Strogi rezervat je područje s neizmijenjenom ili neznatno izmijenjenom sveukupnom prirodom, a namijenjen je isključivo znanstvenom istraživanju kojim se ne mijenja biološka raznolikost, izvornost prirode i ne ugrožava slobodno odvijanje prirodnih procesa.

Članak 7.

Posebni rezervat je područje u kojem je posebno izražen jedan ili više neizmijenjenih sastojaka prirode, a osobitog je znanstvenog značenja i namjene. Posebni rezervat može biti: botanički (floristički, šumske vegetacije i dr.), zoološki (ornitološki, ihtiološki i dr.), geološki, hidrološki, rezervat u moru i dr. U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje koje bi mogle narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, unošenje alohtonih vrsta, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i slično).

Članak 8.

Park-šuma je prirodna ili sađena šuma, veće pejzažne vrijednosti, a namijenjena je odmoru i rekreaciji. U park-šumi su dopuštene samo one radnje čija je svrha njeno održavanje ili uređenje.

Članak 9.

Zaštićeni krajolik je prirodni ili kultivirani predjel veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajolik karakterističan za pojedino područje. U zaštićenom krajoliku nisu dopuštene radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

Članak 10.

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode, koji ima znanstvenu, estetsku ili kulturno-povijesnu vrijednost. Spomenik prirode može biti geološki (mineraloško ili paleontološko nalazište, struktura slojeva i sl.), geomorfološki (špilja, soliterna stijena itd.), hidrološki (vrela, slap, jezero itd.), botanički (rijetki ili lokacijom značajni primjerak biljnog svijeta i sl.), prostorno mali botanički i zoološki lokalitet i dr. Na spomeniku prirode i u njegovoj neposrednoj blizini nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

Članak 11

Spomenik parkovne arhitekture je artifično oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvored, skupina i pojedinačno stablo, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja) koji ima veću estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu ili znanstvenu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture i u njegovoj neposrednoj blizini nisu dopušteni zahvati kojima bi se promijenile ili narušile njegove neizmijenjene vrijednosti.

Članak 12.

Pojedina biljna i životinjska vrsta koja ima zaštitu Države je vrsta koja je ugrožena ili rijetka. Zabranjena je svaka radnja kojom se zaštićenu biljku ili životinju ometa i uznemiruje u njenom prirodnom životu i slobodnom razvoju (branje, uklanjanje sa staništa i oštećivanje biljke, rastjerivanje, proganjanje, hvatanje, držanje, ozljeđivanje i ubijanje životinja, oštećivanje njihovih razvojnih oblika, gnijezda ili legla i obitavališta). Zabranjeno je i prikrivanje, prodaja, kupnja i otuđivanje ili pribavljanje na drugi način zaštićene biljke i životinje, kao i prepariranje zaštićene životinje. Zaštitu iz stavka 3. ovoga članka uživaju i samonikle biljke i divlje životinje koje se nalaze u nacionalnom parku, strogom rezervatu, posebnom rezervatu, kao i životinje u špiljama, iako nisu zaštićene kao biljne i životinjske vrste.

Proglašavanje zaštićenih dijelova prirode

Članak 13.

Nacionalni park i park prirode proglašava Sabor Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Sabor) posebnim zakonom. Pojedinu biljnu i životinjsku vrstu proglašava zaštićenom ministar graditeljstva i zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: ministar) na osnovi stručne podloge, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra poljoprivrede i šumarstva. Strogi rezervat, posebni rezervat, park-šumu, zaštićeni krajolik, spomenik prirode i spomenik parkovne arhitekture proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva. Ako zaštitu iz stavka 3. ovoga članka predloži Ministarstvo, a odgovarajuće predstavničko tijelo ne donese akt o zaštiti u roku od 3. mjeseca od primitka prijedloga, taj dio prirode zaštićenim proglašava Sabor.

Članak 14.

Akt o proglašenju zaštićenih dijelova prirode iz članka 13. stavka 2. i 3. ovoga Zakona objavljuje se u "Narodnim novinama", a akt o proglašenju iz članka 13. stavka 3. ovoga Zakona i u službenom glasilu županije ili Grada Zagreba. Zaštićeni dijelovi prirode upisuju se u Upisnik zaštićenih dijelova prirode. Upisnik zaštićenih dijelova prirode vodi Ministarstvo. Ministar propisuje sadržaj i način vođenja Upisnika zaštićenih dijelova prirode.

Članak 15.

Pojedini dijelovi prirode o kojima se vodi postupak radi stavljanja pod zaštitu nalaze se pod privremenom zaštitom

od dana kad je vlasnik ili drugi nositelj prava na takvom dijelu prirode obaviješten da je postupak pokrenut, a najduže godinu dana od dana primitka obavijesti. Obavijest o pokretanju postupka za stavljanje pod zaštitu dijelova prirode koje proglašava Sabor, dostavlja Ministarstvo, a za dijelove prirode koje proglašava županijska skupština ili Gradska skupština Grada Zagreba, obavijest o pokretanju postupka dostavlja poglavarstvo. Za vrijeme privremene zaštite primjenjuju se odredbe ovoga Zakona kao i kod zaštićenih dijelova prirode.

Članak 16.

Ako nestanu obilježja zbog kojih je određen dio prirode proglašen zaštićenim, nadležna tijela iz članka 13. ovoga Zakona donijet će akt o prestanku zaštite, na način i u postupku predviđenom za proglašenje te zaštite.

Upravljanje

Članak 17.

Zaštićenim dijelovima prirode upravljaju javne ustanove. Javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom i parkom prirode osniva Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada). Za upravljanje ostalim zaštićenim dijelovima prirode javne ustanove osnivaju županijske skupštine ili Skupština Grada Zagreba. Zaštićenim dijelovima prirode iz stavka 3. ovoga članka, ako se nalaze na prostoru nacionalnog parka ili parka prirode, upravlja javna ustanova koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode.

Članak 18.

Javna ustanova iz članka 17. ovoga Zakona obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih dijelova prirode. Javna ustanova može obavljati i druge djelatnosti utvrđene aktom o osnivanju i statutom ustanove, koje služe obavljanju djelatnosti iz stavke 1. ovoga članka, a ne radi stjecanja dobiti. Osnivač može odlučiti da dobit ustanove upotrijebi za razvoj i obavljanje djelatnosti druge ustanove čiji je osnivač.

Članak 19.

Sredstva za rad javne ustanove i obavljanje djelatnosti iz članka 18. stavka 1. ovoga Zakona osiguravaju se iz:

- prihoda od korištenja zaštićenih dijelova prirode,
- državnog proračuna ili proračuna županije ili Grada Zagreba,
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Članak 20.

Javnom ustanovom upravlja upravno vijeće, ako aktom o njenom osnivanju ili posebnom odlukom Vlade nije određeno da tom ustanovom upravlja ravnatelj. Sastav, način imenovanja, izbora članova i trajanje mandata upravnog vijeća i način donošenja odluka utvrđuje se aktom o osnivanju ili statutom ustanove. U sastav upravnog vijeća javne ustanove iz članka 17 stavka 2. ovoga Zakona imenuje se na prijedlog županijske skupštine jedan predstavnik županije na čijem se području nalazi taj zaštićeni dio prirode.

Članak 21

Upravno vijeće ili ravnatelj donosi:

- godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode,
- odluku o raspolaganju kapitalom javne ustanove,
- statut javne ustanove,
- plan razvoja javne ustanove i godišnji financijski plan,
- akt o stegovnoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih,

- odluke o imenovanju i razrješenju službenika, određenih statutom javne ustanove. Akti iz stavka 1. alineje 1., 2. i 3. ovoga članka donose se uz suglasnost Vlade ili poglavarstva županije ili Grada Zagreba. Upravno vijeće ili ravnatelj dostavlja Vladi ili poglavarstvu županije ili Grada Zagreba izvješće o svom radu najmanje jedanput godišnje. Upravo vijeće ili ravnatelj obavlja i druge poslove određene statutom javne ustanove i ovim Zakonom.

Članak 22.

Upravno vijeće bira i razrješuje predsjednika Upravnog vijeća. Način rada i odlučivanja Upravnog vijeća, te druga pitanja u svezi s ustrojstvom, upravljanjem i vođenjem javne ustanove, uređuje se statutom javne ustanove i Poslovníkom o radu Upravnog vijeća.

Članak 23.

Ravnatelja javne ustanove imenuje i razrješuje Vlada ili poglavarstvo županije ili Grada Zagreba. Stručni rad javne ustanove vodi stručni voditelj koji mora ispunjavati uvjete određene aktom o osnivanju ili statutom ustanove.

Članak 24.

U cilju koordiniranog djelovanja provedbe programa zaštite, održavanja, promicanja i korištenja nacionalnih parkova i parkova prirode osniva se Savjet za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: Savjet). Savjet je savjetodavno tijelo, kojeg osniva Vlada. Ministar nadležan za zaštitu prirode, po funkciji je predsjednik Savjeta. Članovi Savjeta su:

- jedan član nadležnog odbora Zastupničkog doma Sabora,
- jedan predstavnik Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, - ravnatelji javnih ustanova iz članka 17. stavka 2. ovoga Zakona,
- po jedan predstavnik županije na čijem se području nalazi zaštićeni dio prirode iz stavka 1. ovoga članka, kojeg predlaže županijska skupština, i
- pet predstavnika znanstvenih ili stručnih institucija, na prijedlog institucija a koje odredi Vlada.

Članak 25.

Savjet daje mišljenje i prijedloge u postupku donošenja akta iz članka 21. stavka 1., 2. i 3. i članka 25. stavka 2. ovoga zakona. Savjet ocjenjuje izvješće o radu upravnih vijeća koje se, zajedno s izvješćem iz članka 21. stavka 3. ovoga Zakona dostavlja Vladi.

Članak 26.

Nadzor nad zakonitošću rada javne ustanove iz članka 17. stavka 2. ovoga Zakona obavljaju nadležna ministarstva, a nadzor nad zakonitošću rada javne ustanove iz članka 17. stavka 3. ovoga Zakona obavljaju nadležni županijski ili gradski uredi svaki u okviru svog djelokruga. Nadzor nad stručnim radom javne ustanove obavlja Ministarstvo.

Članak 27.

Vlada može osnovati društvo s ograničenom odgovornošću, radi obavljanja ugostiteljske i turističke djelatnosti na području ili dijelu područja nacionalnog parka ili parka prirode. Društvo iz stavka 1. ovoga članka Vlada može osnovati zajedno s drugim domaćim, fizičkim ili pravnim osobama, time da udio Države u temeljnom kapitalu društva ne smije iznositi manje od 51% od vrijednosti temeljnog kapitala društva. Javna ustanova koja upravlja nacionalnim parkom ili parkom prirode i društva iz stavka 1. i 2. ovoga članka ugovorom će urediti međusobna prava i obveze koje proizlaze iz korištenja područja nacionalnog parka ili parka prirode u obavljanju djelatnosti društva.

Način zaštite

Članak 28.

Zaštita, uređenje, unapređenje i korištenje nacionalnog parka i parka prirode utvrđuju se prostornim planom. Prostorni plan iz stavka 1. ovog članka donosi Sabor.

Članak 29.

Mjere zaštite zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta propisuje ministar. Mjere zaštite ostalih zaštićenih dijelova prirode propisuje županijsko poglavarstvo ili poglavarstvo Grada Zagreba, uz suglasnost Ministarstva.

Članak 30.

Ministar, na prijedlog upravnog vijeća ili ravnatelja javne ustanove, donosi pravilnik o unutarnjem redu u nacionalnom parku i parku prirode. Pravilnikom o unutarnjem redu iz stavka 1. ovoga članka uređuju se potanko pitanja zaštite, unapređenja i korištenja nacionalnog parka i parka prirode, te propisuju prekršaji i određuju upravne mjere za nepoštovanje odredaba toga pravilnika.

Članak 31.

Neposrednu zaštitu u nacionalnom parku i parku prirode obavljaju nadzornici. Nadzornike imenuje Upravno vijeće ili ravnatelj javne ustanove. Nadzornik ima ovlaštenja propisana ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Ako nadzornik zatekne u nacionalnom parku ili parku prirode osobu koja vrši radnju protivno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega, ima pravo:

1. zatražiti od nje osobnu iskaznicu ili drugu ispravu na osnovi koje može utvrditi identitet osobe,
2. pregledati njezinu prtljagu ili prevozno sredstvo,
3. privremeno oduzeti protupravno prisvojeni dio živog i neživog svijeta, koji pripadaju nacionalnom parku ili parku prirode kao i sredstva kojima je izvršeno protupravno prisvajanje. Ako nadzornik zateče u nacionalnom parku ili parku prirode osobu koja vrši radnje protivne odredbama pravilnika o unutarnjem redu, pored ovlaštenja iz stavka 4. ovoga članka ima pravo na licu mjesta naplatiti kaznu u slučajevima određenim tim pravilnikom. Sredstva iz stavka 4. ovoga članka pripadaju javnoj ustanovi. Nadzornik može biti osoba koja ima najmanje srednju stručnu spremu.

Članak 32.

Nisu dopuštene radnje koje mogu prouzročiti promjene i oštećenja na zaštićenom dijelu prirode. Na zaštićenom dijelu prirode dopuštene su one radnje i djelatnosti koje ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je proglašen zaštićenim. Radnje iz stavka 2. ovoga članka dopuštene su samo uz ishođenje uvjeta zaštite prirode. Uvjete iz stavka 3. ovoga članka izdaje Ministarstvo. Za poduzimanje radnji iz stavka 2. ovoga članka za koje je prema posebnom propisu obvezno ishoditi lokacijsku dozvolu uvjeti zaštite prirode utvrđuju se u postupku izdavanja lokacijske dozvole. Građevna dozvola može se izdati, a izvođenje drugih radova dopustiti u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka, samo ako Ministarstvo izda potvrdu da je glavni projekt ili odgovarajuća dokumentacija izrađena u skladu s uvjetima zaštite prirode iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 33.

Branje zaštićenih biljaka i njihovih dijelova, te rastjerivanje, hvatanje, držanje, ubijanje i prepariranje zaštićenih životinja i njihovih razvojnih oblika i uklanjanje gnijezda dopušteno je samo za znanstveno-istraživačke svrhe uz prethodno pribavljeno dopuštenje Ministarstva.

Članak 34.

Zaštićene biljke i životinje ne smiju se izvoziti ni iznositi u inozemstvo a niti uvoziti iz inozemstva. Iznimno, pojedine zaštićene biljke i životinje smiju se izvoziti i uvoziti iz inozemstva u znanstveno-istraživačke svrhe radi razmjene, izlaganja i slično na osnovi dopuštenja Ministarstva. Postupak, način i uvjeti za davanje dopuštenja iz stavka 2. ovoga članka propisat će ministar.

Članak 35.

Zabranjeno je unošenje (introdukcija) novih biljnih i životinjskih vrsta u prirodu na području Države, osim prema

posebnim zakonskim propisima i uz suglasnost Ministarstva. Ponovno unošenje (reintrodukcija) nestalih biljnih i životinjskih vrsta u prirodu na području Države može se obavljati samo uz dopuštenje Ministarstva po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

Članak 36.

Dopuštenje Ministarstva treba ishoditi i za sakupljanje biljaka i njihovih dijelova, hvatanje ili ubijanje životinja koje nisu zaštićene na temelju ovoga ili drugih zakona, za sakupljanje minerala i fosila, ako se to obavlja u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa. Radnje iz stavka 1. ovoga Članka mogu se obavljati samo uz prethodnu suglasnost vlasnika ili ovlaštenika prava na zemljištu ili vodenoj površini na kojima se obavljaju radnje iz stavka 1. ovoga članka. Uvjete za ishodjenje dopuštenja iz stavka 1. ovoga članka propisat će ministar.

Članak 37.

Za građenje građevina i izvođenje radova koji se prema posebnom propisu mogu graditi ili izvoditi izvan građevinskog područja potrebno je u postupku izdavanja lokacijske dozvole ishoditi uvjete zaštite prirode Ministarstva i kad se te građevine grade i radovi izvode na području koje nije zaštićeno u smislu ovoga Zakona. Građevna dozvola može se izdati, a izvođenje drugih radova dopustiti, u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka samo ako Ministarstvo izda potvrdu da je glavni projekt ili odgovarajuća dokumentacija izrađena u skladu s uvjetima zaštite prirode iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 38.

Ako je korištenje ili iskorištavanje zaštićenog dijela prirode na određeni način ili u određene svrhe ograničeno ili zabranjeno, vlasnik ili ovlaštenik prava ima pravo na naknadu za ograničenje kojima je podvrgnut. Iznos mora biti razmjeran umanjenom prihodu. Visina naknade utvrđuje se sporazumno. U slučaju spora o visini naknade odlučuje sud. Naknada se isplaćuje na teret sredstava državnog proračuna ili proračuna županije ili Grada Zagreba.

Članak 39.

Vlasnik ili drugi ovlaštenik prava na određenom zaštićenom dijelu prirode, dužan je dopustiti pristup u taj dio prirode, ako je to s obzirom na prirodu i značenje tog dijela prirode potrebno radi zadovoljenja znanstvenih, obrazovnih, estetskih i kulturnih potreba društva, a na način i pod uvjetima utvrđenim rješenjem ministra. U rješenju iz stavka 1. ovoga članka mora biti određena naknada vlasniku ili drugom ovlašteniku prava na tom dijelu prirode za eventualna ograničenja kojima je podvrgnut.

Članak 40.

Zemljište unutar granica nacionalnih parkova i parkova prirode na kojem pravo korištenja i raspolaganja imaju društvene pravne osobe prenosi se u vlasništvo države, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Zemljište unutar granica zaštićenih dijelova prirode iz članka 3. stavka 1. alineje 3., 4., 5., 6., 7. i 8. na kojima pravo korištenja i raspolaganja imaju društvene pravne osobe prenosi se u vlasništvo županije ili Grada Zagreba, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Vlasništvo na nekretninama koje se nalaze u zaštićenim dijelovima prirode mogu stjecati samo domaće pravne i fizičke osobe.

Članak 41.

Nekretnine unutar zaštićenog dijela prirode mogu se izvesti u skladu s odredbama posebnog zakona, ako je to u interesu što djelotvornije zaštite.

Članak 42.

Vlasnik nekretnine unutar nacionalnog parka i parka prirode, koji namjerava tu nekretninu prodati, dužan ju je najprije ponuditi na prodaju Državi, a vlasnik nekretnine u ostalim zaštićenim dijelovima prirode, koji namjerava tu nekretninu prodati, dužan ju je najprije ponuditi županiji ili Gradu Zagrebu. Vlasnik nekretnine unutar zaštićenog dijela prirode dužan je u ponudi navesti cijenu i uvjete prodaje. Država, županija ili Grad Zagreb dužni su ponudu prihvatiti ili odbiti u roku od 60 dana od primitka pismene ponude. Ako ponuda ne bude prihvaćena unutar roka iz stavka 4. ovoga članka vlasnik može nekretninu u zaštićenom dijelu prirode prodati drugoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi i pod uvjetima koji za kupca nisu povoljniji od uvjeta što ih sadrži ponuda iz

stavka 3. ovoga članka. Ako vlasnik proda nekretninu u zaštićenom dijelu prirode, a nije prije toga postupio u skladu sa stavkom 1. i 4. ovoga članka, Država, županija ili Grad Zagreb imaju pravo tužbom protiv prodavatelja i kupca zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji u roku do 60 dana od dana kada su saznali za sklapanje tog ugovora, ali najkasnije u roku dvije godine od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji. Država, županija ili Grad Zagreb mogu u roku iz stavka 5. ovoga članka zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnine u zaštićenom dijelu prirode i kad je taj ugovor sklopljen pod vidom darovanja, ili kad su visina cijene ili uvjeti prodaje prividni, a stvarna cijena i uvjeti ugovora povoljniji za kupca. Pravo prvokupa iz stavka 1. ovoga članka upisuje se u zemljišnim knjigama kod nadležnog suda.

Naknada štete

Članak 43.

Fizičke i pravne osobe dužne su naknaditi štetu koju prouzroče povredama odredaba ovoga Zakona. Sredstva ostvarena naknadom štete iz stavka 1. ovoga članka prihod su državnog proračuna ili proračuna županije ili Grada Zagreba.

Članak 44.

Visina naknade štete prouzročene nedopuštenom radnjom u odnosu na pojedine zaštićene biljne i životinjske vrste utvrđuje se prema odštetnom cjeniku što ga donosi ministar.

Članak 45.

Štetu koju nanese zaštićena životinja, dužna je naknaditi Država. Visina štete utvrđuje se sporazumno. U slučaju spora o visini štete odlučuje sud.

III. NADZOR

Članak 46.

Inspekcijski nadzor obavlja inspektor zaštite prirode (u daljnjem tekstu: Inspektor) i drugi inspektori, svaki u okviru svoje nadležnosti.

Članak 47.

Inspektor nadzire osobito: 1. korištenje i uporabu zaštićenih dijelova prirode, 2. stanje kakvoće prirode i provođenje mjera zaštite prirode, 3. izvršavanje izdatih uvjeta i odobrenja.

Članak 48.

Ako utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili propis donesen na osnovi njega Inspektor će pismeno utvrditi nedostatke i nepravilnosti i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje. U obavljanju poslova iz članka 46. ovoga Zakona Inspektor će:

1. pregledati zaštićene dijelove prirode kao i druge dijelove prirode,
2. narediti poduzimanje mjera radi usklađivanja obavljanja djelatnosti s odredbama ovoga Zakona i propisima na temelju ovoga Zakona,
3. privremeno obustaviti djelatnosti koje nisu u skladu s ovim Zakonom i na osnovi njega donesenim propisima,
4. narediti privremene mjere da se spriječi šteta koja bi mogla nastati uslijed tih djelatnosti,
5. privremeno, do konačne odluke nadležnog organa, oduzeti predmete kojima je učinjeno krivično djelo ili prekršaj predviđen ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega kao i predmete koji su pribavljeni tim krivičnim djelom ili prekršajem,
6. poduzimati druge mjere i radnje na koje je ovlašten propisima. Žalba na rješenje inspektora ne odgađa njegovo izvršenje.

Članak 49.

U slučajevima kada izvršitelj ne postupi po nalogu inspektora, propisane radnje izvršit će nadležna javna ustanova na trošak izvršitelja.

Članak 50.

Poslove inspekcije zaštite prirode u drugom stupnju obavlja Ministarstvo. Poslove inspekcije zaštite prirode mogu obavljati drugi službenici Ministarstva, na temelju posebnog ovlaštenja ministra.

Članak 51.

Poslove inspektora zaštite prirode obavlja osoba koja ima stručnu spremu sedmog (VII/1) stupnja obrazovanja, najmanje pet godina radnog iskustva i položen stručni ispit.

IV. KAZNENE ODREDBE

Članak 52.

Novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od 650 do 50.000 DEM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako :

- izvrši radnju koja može prouzročiti promjenu ili oštećenje na zaštićenom dijelu prirode (članak 32. stavak 1.),
- izvrši radnju na zaštićenom dijelu prirode a da prethodno nije ishodila uvjete zaštite prirode, odnosno potvrdu Ministarstva (članak 32. stavak 2., 3., 4. i 5.),
- izvrši radnju iz članka 33. ovoga Zakona, a da prethodno nije pribavila dopuštenje Ministarstva,
- izvozi ili uvozi zaštićene biljke i životinje bez dopuštenja Ministarstva (članak 34.),
- unosi nove biljne i životinjske vrste ili ponovo unosi nestale biljne i životinjske vrste u prirodu na području Države bez propisanih suglasnosti ili dopuštenja (članak 35.),
- izvrši radnje iz članka 36. ovoga Zakona a da prethodno nije pribavila propisanu suglasnost ili dopuštenje (članak 36.). Za prekršaj iz ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od 20 do 10.000 DEM.

Članak 53.

Novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od 250 do 50.000 DEM kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako :

- izvrši radnju koja može prouzročiti promjenu ili oštećenje na zaštićenom dijelu prirode (članak 32. stavak 1.),
- izvrši radnju na zaštićenom dijelu prirode a da prethodno nije ishodila uvjete zaštite prirode ili potvrdu Ministarstva (članak 32. stavak 2., 3., 4. i 5.),
- izvrši radnju iz članka 33. ovoga Zakona, a da prethodno nije pribavila dopuštenje Ministarstva,
- izvozi ili uvozi zaštićene biljke i životinje bez dopuštenja Ministarstva (članak 34.),
- unosi nove biljne i životinjske vrste ili ponovo unosi nestale biljne i životinjske vrste u prirodu na području Države bez propisanih suglasnosti ili dopuštenja (članak 35.),
- izvrši radnje iz članka 33. ovoga Zakona a da prethodno nije pribavila propisanu suglasnost ili dopuštenje (članak 36.).

Članak 54.

Iznosi novèanih kazni iz èlanka 52. i 53. ovoga Zakona obraèunat æe se po srednjem teèaju DEM Narodne banke Hrvatske na dan izricanja kazne.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Èlanak 55.

Dijelovi prirode utvrdeni ili proglašeni zaštiæenima na temelju Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine". br. 54/76.) smatraju se zaštiæenim dijelovima prirode prema ovom Zakonu. Dijelovi prirode proglašeni Zakonom o zaštiti prirode ("Narodne novine", 54/76.) "znaèajnim krajolikom" postaju u smislu ovoga Zakona "zaštiæenim krajolikom", a "hortikulturni spomenik" postaje "spomenik parkovne arhitekture".

Èlanak 56.

Savjet iz èlanka 24. ovoga Zakona osnovat æe Vlada najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Pravilnike o unutarnjem redu u nacionalnim parkovima i parku prirode "Telašæica" ministar æe donijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Pravilnik o unutarnjem redu u ostalim parkovima prirode ministar æe donijeti u roku od godine dana od dana osnivanja javnih ustanova tih parkova prirode. Propise iz èlanka 3., 14., 29., 36. i 44. ovoga Zakona ministar æe donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Propise iz èlanka 29. stavka 2. ovoga Zakona donijet æe županijska poglavarstva ili poglavarstvo Grada Zagreba u roku od 1 godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Èlanak 57.

Uprave nacionalnih parkova osnovane do stupanja na snagu ovoga Zakona i Javno poduzeæe "Brijuni" postaju javne ustanove. Akti javnih ustanova iz stavka 1. ovoga èlanka usuglasit æe se s odredbama ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od njegovog stupanja na snagu.

Èlanak 58.

Radna organizacija park prirode "Telašæica" osnovan po propisima koji su važiili do stupanja na snagu ovoga Zakona postaje javna ustanova u vlasništvu Države. Radria organizacija Rezervat "Lokrum" osnovana po propisima koji su važiili do stupanja na snagu ovoga Zakona postaje javna ustanova u vlasništvu Županije dubrovaèko-neretvanske. Akti javnih ustanova iz stavka 1. i 2. ovoga èlanka usaglasit æe se s odredbama ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od njegovog stupanja na snagu.

Èlanak 59.

Do ustroja tijela upravljanja javnom ustanovom, sukladno odredbama ovoga Zakona, poslove tog tijela nastavit æe obavljati upravni odbor ili osoba koja obnaša poslovnu dužnost u pravnoj osobi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona. Sredstva, prava i obveze te djelatnike pravnih osoba iz èlanka 57. i 58. ovoga Zakona preuzimaju javne ustanove.

Èlanak 60.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiiti Zakon o zaštiti prirode ("Narodne novine". br. 54/76., 25/77., 41/83., 31/86. i 47/86.), Uredba o upravljanju nacionalnim parkovima ("Narodne novine", br. 14/94.), toèka 46. Uredbe o nastavljanju važenja pravnog sadržaja i uèinka odreèenih uredbi Vlade Republike Hrvatske na temelju zakonske ovlasti ("Narodne novine". br. 100/93., 102/93. i 108/93.) i èlanak 20. Zakona o odreðivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave ("Narodne novine", br. 75/93.).

Èlanak 61.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 351-01/93-01/10

Zagreb, 30. ožujka 1994.

ZASTUPNIÈKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Zastupnièkog doma Sabora

Stjepan Mesia, v. r.